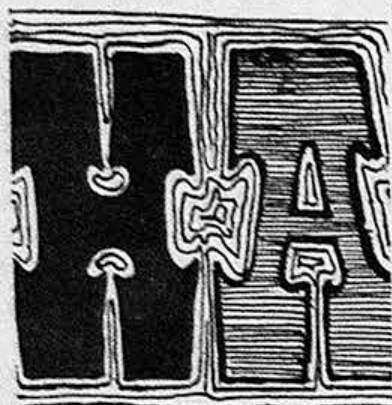

LINKS RECHTS

NIETS IN HET MIDDEN

De redactie van GRrOM kwam vorige week op het zalige idee een kleine enquête te houden onder de leerlingen van onze gewaardeerde school. De vragen waren erop gericht een bepaald beeld te krijgen van de meest oppervlakkige, maar tegelijkertijd fundamentele politieke en journalistieke denkbeelden die de studerende erop na houden. Weliswaar is enquêteren op het ogenblik de grote mode, maar GRrOM was de niet onredelijke gedachte toegedaan dat het toch de moeite loonde ditmaal in het gareel van de mode te lopen, omdat het ettelijke personen zou kunnen interesseren hoe de toekomstige journalisten op deze vragen reageerden.

De bewering dat de school (docenten en leerlingen) een nogal linkse koers vaart, wat dat ook mag zijn, zou wel eens door de uitslag van een enquête gelogenstraft kunnen worden. De enkele werkelijk schokkende feiten die uit het onderzoek tevoorschijn kwamen, hebben het plezier tijdens de uitvoering danig verhoogd. Langzaam maar zeker ontstonden de verschillende totaalbeelden.

Liberaal vrouwen

De dames werden het eerst afgehandeld: overigens alleen, omdat zij qua getal in de minderheid waren. Zij weken op de meeste punten nauwelijks af van het totale gemiddelde. (Zelfs hun politieke stellingname is niet minder dan die van de mannen) — 11 stemden uit overtuiging, 14 bij gebrek aan beter —; een nogal pover resultaat. Een verrassing bleek echter hun grote liefde voor de VVD — van de 24 meisjes stemden namelijk 12 op deze partij —; de oorsprong van deze liberale explosie is zonder nadere gegevens jammergenoeg niet na te gaan, en daarmee is tevens een zwak punt van iedere enquête aan 't daglicht gekomen.

Een vreemde vogel uit deze groep, waarschijnlijk oversexed, wilde gereken worden tot het geslacht der „meer vrouwelijken“ en bracht haar stem „met overtuiging op geen partij“ uit. Een vrouw van twintig jaar stemde VVD „in de hoop dat zij aan zichzelf te gronde zal gaan“. Hoe de structuur.

Links overwint

Ondanks hun liberale voorkeur hebben de vrouwenlijken de eerder genoemde bewering niet weerlegd. De mannelijken zorgden er namelijk voor dat links toch als de grote overwinnaar uit de strijd tevoorschijn kwam. Van de 72 uitgebrachte stemmen wist de PvdA er 23 en de PSP er 12 op zich te verenigen. De aanhangelijkheid bij de PvdA was echter niet zo groot, want 13 personen stemden niet uit overtuiging op deze partij.

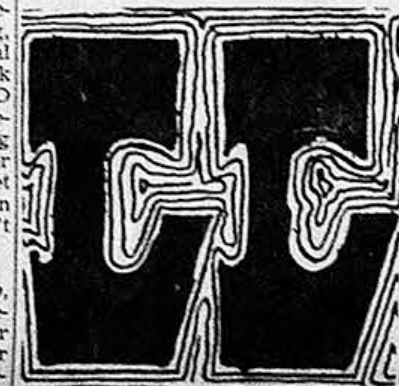
De PSP-ers lijken met hun 9 overtuigde aanhangers heel wat vaster in hun schoenen te staan.

Op de tweede plaats eindigde dan toch de VVD (22 stemmen). Voor een verbeugend? verrassinkje zorgden de aanhangers van D'66. Deze nieuwe

partij zou 10 stemmen gekregen hebben, hoewel ook hierbij het relatief grote aantal „bij gebrek aan beter“ stemmers (6x) bij ons enige twijfel heeft gewekt.

De drie grote confessionele partijen hebben het kennelijk bij de journalisten in spij verbruikt. De KVP, ARP en CHU kregen ieder slechts één stem. Een schamel resultaat voor de partijen die reeds zoveel jaren de onwrikbare peilers van ons politieke bestel vormden. Dientengevolge waren ook de tegenstanders van confessionele partijen ver in de meerderheid (54 tegen 7 voor en 11 geen mening). Moge dit een vingervijzing zijn voor deze partijen; degenen die binnenkort de publieke opinie onder druk gaan zetten vormen een werkelijk gevaar voor hun schijnbaar veilige bestaan.

De vraag of er een krant en een omroepvereniging bestonden die in overeenstemming waren met de uitgebrachte stem werd door de meeste

PvdA-ers zeer uitgebreid beantwoord. Het Vrije Volk (7x), Het Parool (6x), de VARA (8x) en de VPRO (4x) waren hun grootste favorieten. Weinig opzienbarende feiten ware het niet dat de VPRO, als een nogal vreemde eend in de socialistische bijt opdoek. De vraag blijft natuurlijk of deze sympathieke omroepvereniging iets wezenlijks heeft bijgedragen tot de vorming van de PvdA-gesloten, want ook VVD-ers, PSP-ers en D'66-ers vonden enkele malen hun politieke „overtuiging“ bij die omroep terug. Waarschijnlijk hebben de grote verscheidenheid van haar meestal goede programma's de doorslag gegeven bij deze keuze. Een PvdA-er ging zelfs zover zijn zegen te geven aan de AVRO, omdat de VARA „ook niet alles was“; natuurlijk is dat zo.

Wederom zorgden de VVD-ers niet voor extravagante nieuwjes. Zoals viel te verwachten konden Het Alge-

meen Handelsblad (7x), de NRC (8x) en de AVRO (4x) op hun warme belangstelling rekenen.

PSP en D'66 hebben blijkbaar de meeste moeite hun stem via de media te laten horen. Zeer velen van hun kiezers lieten de vraag onbeantwoord (75% van de PSP, 70% van D'66), en in de keuze van degenen die wel een antwoord gaven kon beslist geen enkele lijn ontdekt worden.

De confessionele enkelingen waren consequent in hun krant- en omroepkeuze (KRO, Volkskrant, NCRV, Nieuwe Haagse, Trouw en weer de VPRO).

Waar naar toe?

De journalistieke wensen voor de toekomst, die in de vijfde vraag tot uitdrukking konden worden gebracht leverden een weinig overrompelende uitslag op. Parool (17x), Volkskrant (12x) en Alg. Handelsblad (9x) zouden, wanneer ieder zijn zin zou krijgen, de grote vergaarbakken worden. De Telegraaf, die er tussen haakjes verstandig aan zou doen heel Nederland met zijn neus ook op onze enquête te drukken, komt er met zijn twee gegadigden nogal bekaaid af: dat vinden zelfs wij.

Verwonderlijk dan deze tamelijk geringe voorkeur voor de Telegraaf was de geringe belangstelling die men aan de dag legde voor de regionale bladen; drie mensen slechts zouden bij een niet-landelijk blad willen werken. Worden deze vaak voortreffelijke bladen misschien nog steeds te weinig gelezen?

Een simpele ziel gaf als zijn wens te kennen bij een krant of omroep te willen werken waar hij „zonder bottingen zichzelf kan zijn“. De nieuwe verkeersregels uit het hoofd leren is daarvoor de aangewezen weg.

Van de gegadigden voor een baantje bij één der vele zultjes wilden de meeste naar de VPRO (23x) en de VARA (15x). Waarschijnlijk halen de in moeilijkheden verkerende vrijzinnigen nu iets verlichter adem.

Een op zichzelf staand geval zou Mr. Lams zijn diensten willen aanbieden, maar we vragen ons af wat die lieve man nu met een goede journalist moet in dat ene uurtje.

Hopelijk heeft deze enquête ertoe bijgedragen dat het beeld, dat u zich van onze school gevormd had, vervolmaakt werd. Enige kanttekeningen bij dit onderzoek van de hand van twee gekenqueterden vind u elders in dit nummer. Laat u zich niet door de dorre cijfers van de wijs brengen; er bestaan immers kleine leugens, grote leugens en statistieken. Of niet soms? Niet bij de pakken neerzitten; er is nog hoop voor u, Trouw, Tros, Telegraaf en meneer Schmelzer.

UITSLAG

GEDETAILEERDE UITSLAG VAN DE ENQUÊTE

1. Aantal enquêteerden: 72	Niet aangerechtigd: 55
Meisjes: 24	Stemrechtig: 17
Jongens: 48	
2. Op welke partij zou je stemmen?	Niet-stemmers 2,9%
PvdA: 31,9%	
VVD: 30,5%	
PSP: 16,6%	
D'66: 13,9%	
KVP: 1,4%	
ARP: 1,4%	
CHU: 2,4%	
3. Stem uit overtuiging	Stem bij gebrek aan beter
PvdA: 42%	58%
VVD: 50%	50%
PSP: 75%	25%
D'66: 40%	60%
KVP: 100%	—
ARP: 100%	—
CHU: 100%	—
4. Is er een krant en een omroepvereniging die in overeenstemming is met de uitgebrachte stem?	
PvdA: HVV (7x), Parool (6x), Groene (1x), VN (1x), Volkskrant (1x), VARA (8x), VPRO (4x), AVRO (1x), KRO (1x)	
VVD: Alg. Handelsblad (7x), NRC (8x)	
PSP: Volkskrant (2x), Parool (1x), VN (1x), Groene (1x)	
D'66: VARA (1x), VPRO (1x)	
KVP: NRC (1x)	
ARP: Volkskrant (1x)	
CHU: KRO (1x)	
Nieuwe Haagse (1x)	
VPRO (1x)	
5. Bij welke krant of omroepvereniging zou je later eventueel willen werken?	
Parool (17x)	VPRO (23x)
Volkskrant (12x)	VARA (15x)
Alg. Handelsblad (9x)	KRO (8x)
NRC (8x)	NCRV (6x)
HVV (4x)	NTE/NRB (2x)
AD (4x)	TROS (1x)
Tijd (4x)	Reg. IV (1x)
Telegraaf (2x)	
Trouw (1x)	
Vaderland (1x)	
Groene (1x)	
VN (1x)	
Reg. pers (1x)	
Buitenland (1x)	
6. Ben je een voor- of tegenstander van confessionele partijen?	
VOORSTANDER 10%	TEGENSTANDER 70%
	GEEN MENING 20%

De school slaapt „Nee“, zegt de directeur

Het zal waarschijnlijk ook u niet ontgaan zijn, dat in het inwendige van de School niet alles pais en vrede is. De docenten en met name sommige stafdocenten, lijken niet erg gelukkig met de gang van zaken. Zij lieten dit meerdere malen blijken in persoonlijke gesprekken en onvermijdelijk lijkende uitbarstingen (de tafeltennis-affaire en de geld-in-de-krant-affaire). En mijns inziens volkomen terecht.

Het klinkt natuurlijk erg aardig om tegenslagen af te doen met: „We verkeren nog in het experimentele stadium“, maar er zijn genoeg situaties die niet onder deze dooddoener vallen. Wij leerlingen van de school voor de Journalistiek zullen toch moeten toegeven dat er tijdens een discussie per klas hoogstens acht à negen leerlingen aan het gesprek deelnemen. En discussie is nog wel zo'n belangrijk onderdeel van de lessen! Ik geloof dat dit te wijten is aan het toelatingsexamen; het ontbreken van een persoonlijk gesprek, waarbij de

GRrOM

Een tweede punt. Bij het verschijnen van het eerste nummer van GRrOM leek het alsof iedereen zich op het blad stortte. Oh, wat een vergissing. Het blad werd beschouwd als de dagelijkse hoeveelheid leesvoer (?) en ontklokte zodoende nauwelijks enige kritiek. Als er één blad afgekraakt had kunnen worden, dan was het GRrOM 1. Het enige wat we sporadisch opvingen, waren opmerkingen over de grijze kop, wat een zuiver typografische oorzaak had. De School durfde na het eerste trimester al in. Dit blijkt ook al uit het enthousiasme om een stuk voor GRrOM te schrijven. De uitzonderingen daargelaten, kwam er niet veel binnen. We kunnen toch wel verwachten dat aanstaande journalisten graag een stukje willen schrijven, voor welke krant dan ook. Maar nee hoor. De School slaapt in.

Jokervertoning

Nieuw nu het schoolbestuur; dit is de felle toch een jokervertoning. Zij doen niets, onder het mom dat de leerlingen geen initiatief tonen. De vicieuze cirkel is gesloten. We vroegen de heer M. Schneider zijn mening over deze zaken. We verwachtten wel het een en ander. Dat anders uitpakte, kunt u verderop in dit blad lezen.

K. L. K. Brants.

te of niet te bloot

Bladen die het predikaat „enter-talment for men“ dragen, schijnen niet zonder bloot te kunnen. Meer of minder verblut bloot, weelderig liggend, staand of hangend bloot; vrolijk bloot wel te verstaan. Ze droperen zich op haardkleden, berevelen of divans, omhuld door volle, de slip van een handdoek of helemaal niks. Ze kijken daarbij soms zo onschuldig uit de mooie oogjes, dat ze net zo goed een zwarte kostschool-jurk aan kunnen trekken, dat zou hetzelfde effect hebben, want het zit 'n toch niet in bloot alleen.

Moet dat nou? vraag ik me wel eens af. Het schijnt van wel, want al deze bladen hebben een zeer grote oplage. Een blad als Playboy verpakt zijn bloot in literaire primeurs en goede artikelen (als je verhalen van Nabokov of Saroyan wilt lezen, moet je Playboy kopen). Maar zou Playboy zonder zijn maandelijkse speelkameraadje van papier op een uitklapbaar vel ook zo goed verkocht worden?

Wij vrouwen zeggen alleen „Wat zie je“. En dan bedoelen we de grifflende mannen en de zeer dom uitzittende blootjes. Zijn de blootjes wel zo dom? Ze zoeken publiciteit en geld en krijgen allebei volop door

zich uit te kleden. Om het effect te vergroten laten ze zich eerst in allesverhullende truitjes koffiezettend of telefonierend fotograferen. En dan vertonen ze zich op de volgende bladzijden uitklapbaar bloot, voor ieder die het blad koopt, en dat zijn mannen. In iedere man sluimert een klein James Bondje met prachtige auto's, veel vrouwen en een dure after-shave lotion. Ook in de man die een piepklein Fiatje heeft, getrouwd is met één (huis)vrouw en op zijn verjaardag reukverken krijgt en dan nog niets anders. Hij vindt zijn diep verborgen droom terug in deze tijdschriften volgepropt met auto's, vercommercialiseerde sex en advertenties voor overbodige dingen, ook al weer aan de man gebracht door onpersoonlijk bloot. Ze kunnen zich stiekem deel wenen aan deze schijnwereld.

En ach, laat ze maar, wij halen ze wel terug naar de werkelijkheid.

TIA LUCKER

Enquete geluidjes

Confessionele partijen zijn belangrijk, omdat zij als centrumgroep evenwicht in het politieke leven kunnen brengen. Ik kan me niet voorstellen dat enig andere partij op andere dan godsdienstige basis dezelfde neutrale houding kan aannemen, en deze ook constant kan handhaven. Het gaat mij dus niet om het tegenwoordig van een levensbeschouwelijke grondslag.

De verdediging op propagandering van confessionele grondbeginselen is uit de tijd te noemen, omdat de noodzaak ertoe niet meer aanwezig is. Maar doordat er confessionele partijen bestaan wordt er een machtsconcentratie bij links of rechts voorkomen. En bij een omzwaai van de kiezer van links naar rechts of omgekeerd, zou een machtsommezwaai voorkomen kunnen worden.

Al met al zorgen de confessionele partijen voor een zekere constantie in het politieke leven.

Het uitgangspunt van een werkelijke democratie moet niet zijn een bonte verzameling politieke partijen

(„Wij denken voor jullie“), maar die omgeving waarin zich de werkelijke machtsverhoudingen afspeelen, nl. de kringen van producenten en consumenten. De maatschappij dient aldus gegrondvest te worden op de vrijwillig samenwerkende productiegemeenschappen, beheerd en bestuurd door de hand- en hoofdarbeiders alsmede de oud-arbeiders binnen die gemeenschappen, die vrijwillige medewerking verlenen aan een coördinerend lichaam dat de behoeften enz. nagaat. (Let wel, nagaat, niet vaststelt)

Wat allemaal niet wegneemt dat je onder het huidige systeem ook wel enige invloed uit kunt oefenen, zij het dan een zeer kleine. Vandaar dat ik in tegenstelling tot de traditionele anarchisten toch een gelidige stem uitbreng en wel op de PvdA, de enige „linkse“ (?) partij in Nederland die in staat is enige invloed op de gang van zaken uit te oefenen.

De fiets gleed terug van de muur en viel met een onverschillig klap op de grond. Het voorwiel schoot opzwevend tussen mijn benen, zodat ik ook onderuit ging en tot stratenvervalscheit „Mijn rijwiel“ bleef liggen, maar ik het verlangen onderdrukte hetzelfde te doen, stond op.

Met de huisdeur had ik weinig moeite. Ik verloor een schoen bij de drempel, maar vrijwel schadevrij haalde ik de slaapkamer. De staart van de kat moet op het kleedje voor de sokkenkast hebben geleegen.

Leonie werd wakker toen ik aan de deuren trok. „Doe in ieder geval je jas uit“, zei ze.

„Oh nee“, zei ik, want daar blijft het nooit bij en ik had het verdomd koud.

Maar Leonie bleef aandringen en begon aan me te knopen.

Ik heb haar moeten doden.

De rook van haar resten brandt in mijn ogen en ik wend ze af. Het vergrootglas laat ik achter in de zon, die haar verkoolt. Het gesnik is dan al overstemd door de vlammen die twee maanden van mijn leven bezig zijn uit te wissen en nu een scherpe vleeslucht verspreiden.

En zo blijft ik alleen achter in de hitte van deze vakantie. Waarin ik niet meer weet wie ik ben en zij was. En ze ik opnieuw op zoek naar jou, bij wie ik, ik weet nog steeds niet wat denk te vinden.

„Ik liep de hoek om boven op jou. Maar in die dagen ging het me niet om het vrij en ik liep door, nadat ik mijn verontschuldiging had gemaakt. Nu zie ik je niet meer.“

Waarschijnlijk met een verkeerd rijdschema in het hoofd finishte Ard Schenk gisteren op de vijf kilometer in 42 sec. rond.

Naar verluidt zal mr. Lams zich beschikbaar stellen voor een nieuwe ambtsperiode als minister van buitenlandse zaken. Volgens geruchten die circuleren in de betere hoeca-kringen is hem hiertoe de meest hartelijke steun toegezond op een vergadering van de Internationale Hotel Bedrijfsbond.

Schenks opmerkelijke prestatie op de 3000 meter moest worden geweten aan slecht halsleven. Dit te vast komen te staan, nadat hij gisterenavond laat korte tijd kan worden geboord.

Bij het doorbreken van de zedenbarrière sneuvelen vanmorgen alle ruiten van het Jan Rutgershuis in Utrecht.

In Frankrijk gaan de laatste dagen stemmen op dat generaal De Gaulle zich bij de presidentiële verkiezingen in 1973 opnieuw verkiesbaar wil stellen. Volgens woordvoerders van de SFIO zou hij hiertoe hebben besloten, nadat zijn tweeluige kleinzoon hem tot tweemaal toe pami had geseend.

ANDY DE V.

MEDIAAL

WENSJE

De PvdA roert zich de laatste tijd geweldig. Er gaat haast geen dag voorbij of de partij is in het nieuws. Dan weer koopt de heer Vondeling een paar schoenen, dan weer lekt er een bus. In elk geval is de PvdA een dankbaar onderwerp om beschouwingen aan te wijden. Een blad als Vrij Nederland laat dat dan ook niet na.

In het nummer van 14 januari mocht medewerker J. van Tijn zich uitgebreid verdiepen in de laatste ontwikkelingen. Zijn analyse van het wel en wee van de PvdA leidde tot enkele opmerkelijke conclusies. Wij citeren: „Twee congressen achter elkaar, dagelijkse politieke verklaringen van haar leiders, opinioonderzoek, waaruit blijkt dat de PvdA zich in een toenemende populariteit kan verheugen — dit alles wekt de indruk dat de socialistische partij de kater van de beide '66-verkiezingen van zich afgeschud heeft en een bloeitijd tegemoet gaat die van de jaren '50 in glans zal overtreffen.“

Voorwaar een krasse uitspraak, niet helemaal duidelijk ook. Niet alleen op zich, maar ook vergeleken met een andere opmerking. We citeren opnieuw: „De recente NIPO-enquêtes hebben de voor de PvdA een verheugende groei naar het oude peil van '63 te zien gegeven.“

Dat peil van '63 betekent voor de PvdA in de Tweede Kamer 43 zetels. In de bloeitijd van de jaren vijftig was de PvdA de grootste partij van Nederland met 50 zetels. Recente onderzoeken van de combinatie Veldkamp/De Telegraaf tonen aan dat de PvdA een herstel te zien geeft naar 36 zetels. De groei naar het oude peil van '63 blijkt dus al niet zo sterk, laat staan dat er enige sprake is van terugkeer naar het peil van de jaren '50.

Als er één partij is die een vergelijking kan maken met de vijftig jaren, dan is dat de VVD. Volgens Veldkamp/De Telegraaf staat de VVD thans op 19 zetels, hetzelfde aantal dat zij in 1959 had.

Enquêtes zijn betrekkelijk, of ze nu door het NIPO of door Veldkamp/De Telegraaf worden gehouden en veel waarde moet men er niet aan hechten. Doet men dit wel, dan is het zaak hen eerst goed te bestuderen alvorens men conclusies trekt. Een voorzichtige herstel vertoont de PvdA zeker, maar een nieuwe bloeitijd zoals weleer zit er voorlopig niet in. Hoezeer men deze ook wens.

DANK U

Over „free publicity“ gesproken. Het Amsterdamse dagblad Het Parool vult iedere week enkele van zijn kolommen met de rubriek „Tip van Roos“ waarin de koopgezinde consument attent wordt gemaakt op enige

minder bekende artikelen en zaken. De naam van de zaak en de prijs van het artikel worden onverbleemd vermeld.

De betrokken zakenlieden zullen zich wel in de handen wrijven van het profijt dat zij door deze onbetaalde en ongevraagde reclame hebben. Voor prof. Roos is er nog veel werk aan de winkel.

KROTZOOL

Toen vorig jaar de omroepverenigingen hun programma's voor het winterseizoen publiceerden, lanceerde de KRO Batman op het scherm. Terrecht was de KRO er trots op dat zij beslag had weten te leggen op deze serie. Batman betekende een sterke troef en dat wilde zij best weten. Nu, enkele maanden later lijkt het erop dat de KRO het liefst vergeet dat zij voor duur geld de heer Batman naar Nederland haalde.

Twee afleveringen mochten we beleven. De derde zaterdag van de KRO werd van zeven tot acht gevuld met de Flintstones en enig circuswerk.

Wij kunnen het niet geheel volgen. Wat is dit voor een land dat men zich door een eenvoudige fantasie van de wijs laat brengen. Hoe is het mogelijk dat men hier verontwaardigd naar de pen grijpt, terwijl in andere landen die pen gehanteerd wordt om louter lovende epistels te schrijven. Batman zou uit opvoedkundig oogpunt een verkeerd invloed hebben op onze kindertjes. En dat terwijl er bij Batman's nobele acties geen enkele dode valt en de vechtpartijen nauwelijks zichtbaar zijn door de „Ooffs“ en „Biffs“ die bij iedere slag het scherm vullen. Vergeleken bij Bonanza (ook KRO!) is Batman een hoogst beschafte serie. En ook Rawhide wordt fiks geslagen en schiet men elkaar regelmatig dood. De misdaad tiert welig op de Nederlandse televisie. Een programma als „The Villains“ toont de misdadiger zelfs aan het werk.

Wanneer Batman nu het onderspit moest delven en de misdaad zegevierde. Maar elke bandiet legt keurig het lodje en de misdaad wordt steeds duur betaald. Op het doen en laten van Bruce Wayne valt ook al weinig aan te merken. Hij is zeer geciviliseerd en dat geldt ook voor zijn beschermeling Dick. De laatste is alleen maar een vervelend knaapje. Wat is dan de oorzaak van de verontwaardiging?

Wij geloven dat er verkeerd naar Batman gekeken wordt. Batman is grappig. Niet meer en niet minder. Het verhaal is kluchtig. De personen zijn kluchtig. De teksten zijn heerlijk gek en de avonturen zitten vol gekke apparaten, malie trucs en rare toestanden.

Wie dat niet ziet, moet beklaagd worden. Wie Batman serieus neemt

is een uil en moet uitgelachen worden. Wie verontwaardigd doet en Batman weg wil hebben, moet genegeerd worden.

Met een beetje goede wil kan de KRO ook tot die conclusie komen. Tot slot een tip voor hen die beslissend verontwaardigd willen zijn: is Swiebertje eigenlijk niet verderfelijker voor de kindertjes?

JA

Niet alleen qua opmaak is de wekelijkse bijlage van het Algemeen Handelsblad er op vooruit gegaan. De kolommen zijn met een nieuwe rubriek verrijkt. Daarmee is in een behoefte voorzien. Sedert de verdwijning van „S“ (Scheepmakery) werd een rubriek kritische kanttekeningen rode gemist.

Met Supp is het leed nu weer geleden. Het Algemeen Handelsblad moet worden geprezen voor dit initiatief.

Het was ook een voortreffelijke gedachte om Jan Blokter te belasten met de redactie van de nieuwe rubriek. Al missen wij met Victor van Vriesland zijn cursiefjes.

OOM

In Oom Donalds brievenbus van 30 november 1967 lezen wij het volgende antwoord op een brief van ene Boudy de Groot, thans gevierd tienderdool en beter bekend onder de naam Boudewijn: Wat een mooi verhaal ben jij aan het schrijven! Zul je me gauw de volgende aflevering sturen? Ik heb het begin echt met spanning gelezen. En die schuilnaam vind ik reuze knap van je bedacht! Veel succes verder met je verhaal!

Wie weet ging dat verhaal wel over ene meneer de President; de schuilnaam zullen we wel nooit te weten komen.

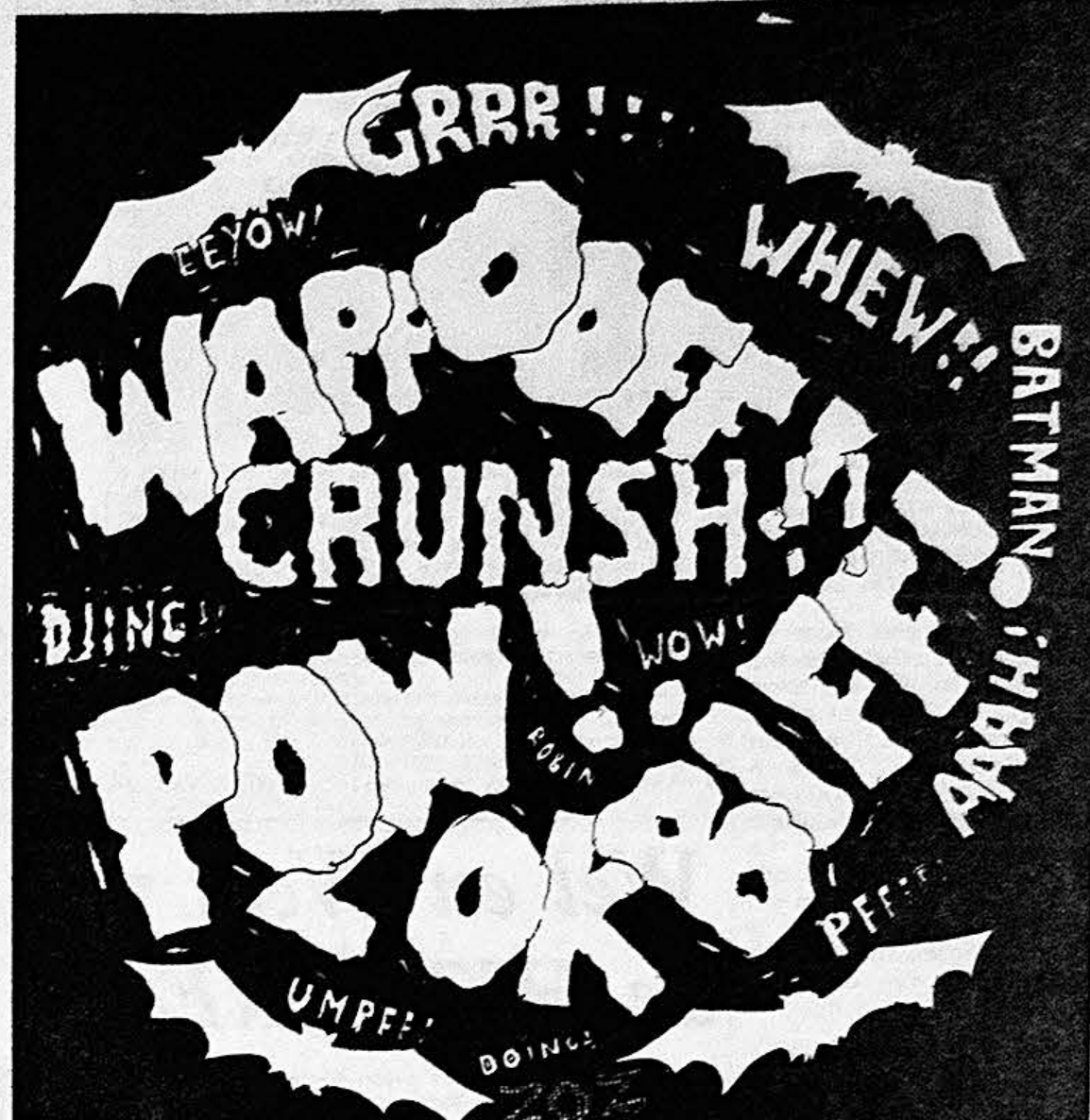
WEER NIET

Waarschijnlijk aangemoedigd door het succes van Boulevard (oplage 64.000 ex.) hebben enkele heren een nieuw periodiek met de sensatiegenre op de markt gepoed. Weekend Express heet het erkie, dat zelfs in kleur verschijnt.

Dat heel Nederland zat te wachten, zijn ze er ergens al met de redactie eens, maar dat op Weekend Express was, betwelen we zeer. Hoe het ook zij, Nederland wacht nog het ook zij. Weekend Express steeds, want op Weekend Express stiet niets voor u eenvoudig gehouden en de artikelen zijn bereikbaar voor de meest simpele zielen. Dat is maar de meest simpele van deze lieden moet het blad het in de toekomst hebben. Wie aan een satelliëblad ook maar een paar eisen stelt, zal Weekend Express zeker niet meer aanschaffen.

Vergeleken met het buitenland zijn we dus nog ver achterop geraakt. Een goede interpretatie van de formule sensatie, sex, schandaal en spanning schied hier niet mogelijk te zijn. Weekend Express is een verzameling onnozele gebabbel met hier en daar een persfotografisch toetsje. Helemaal niets dus.

In het eerste nummer kwam hoofdredacteur Art Bille (?) tot een indrukwekkende persverklaring. Als hij ook maar een beetje meent wat hij schreef (en dat zal wel niet) dan zal hij zeker Weekend Express nooit meer lezen.

MODERNE KUNST

Een Utrechtse afgang

Middelmatigheid is Utrechts belangrijkste karaktertrek; er is bijna niets te vinden dat een andere stad niet beter, mooier, groter of kleiner heeft. En datgene wat Utrecht nog boven die middelmaat doet uitstijgen, krijgt te weinig of verkeerde aandacht.

De Utrechters zeggen, dat zij in een ambtenarenstad wonen, en daarin hebben zij geen ongelijk; waar de ambtelijke molens in Nederland al uitzonderlijk langzaam draaien, in Utrecht draaien zij nog langzamer.

Die bureaucratie is er de oorzaak van dat de moderne kunst in Utrecht een noodlijdend bestaan leidt. Zelfs de middelmaat wordt niet gehaald. Kunstmarkten, tentoonstellingen in de Nieuwflat, bij Kunststeden, Art, De Reiger e.d. hebben door weinige kunstenaars kunnen veranderen. De grotere kunstinstellingen — overheidsbezit — maken de dienst uit en juist zij doen weinig of niets om de snel veranderende kunstwereld op de voet te volgen. De achterstand, die daardoor is ontstaan, lijkt nauwelijks in te halen.

Knelpunt

Niet het gebouw zelf, maar de verzameling kunstwerken vormt 't knelpunt van het museum. Bij het doorbladeren van de catalogus — een gestencilde pamflet met schief ingeplakte ansichtkaarten (ook los aan het loket verkrijgbaar) — komt men een groot aantal namen van voornaamlijk onbekende Nederlandse kunstenaars tegen. Voor een gemeente, die weinig aan kunst kan (wil?) doen, is het geen gek idee een museum en vaderlandse kunst te vullen. De binnenlandse prijzen zijn meestal niet zo hoog. Het vullen behoort dan echter op een verantwoorde wijze te geschieden. Mijns inziens is dit laatste niet het geval geweest.

Het is overdreven het geheel als een bijeenkomst van te betitelen, maar men komt na een vluchtige gang langs de tentoongestelde werken snel tot de ontdekking, dat alles een nogal rommelige indruk maakt. Werken van bekende kunstenaars behoren tot de goede uitzonderingen, maar zij geven niet de rest bij lange na niet het ideale overzicht van de Nederlandse kunst van de laatste honderd jaar.

Maris, Breitner, en Isaac Israëls, vooral Israëls met zijn Negerboeken en Liggend Naakt, beheersen de benedenverdieping. Toorops' jeugdstijlwerken bezitten niet meer de kwaliteit die men er aanvankelijk aan heeft toegekend. Men durft ons waarschijnlijk een aantal meubels uit de jaren 1900-1920 en bijbehorende sier- en gebruiksvoorwerpen te tonen. Zoets hoorst toch in een museum voor kunstnijverheid, op een veiling, of iets dergelijks thuis, maar niet in een museum van, nou ja, hedendaagse kunst.

Teleurstelling

Op weg naar de tweede etage komen we enkele mooie stillevens van enige Amsterdamse Joffers tegen; maar volkomen onverwachts hangen daar dan twee stillevens van aanmerkelijk jongere kunstbroeders tegen. Ik heb het niet erg begrepen op dergelijke shockeffecten. Een indeling naar stilperiodes heeft verre de voorkeur boven deze willekeurige manier van tentoonstellen. Ook in de overige kamers is dit systeem zonder systeem volgehouden: J. P. Vroom hangt tussen de magisch-realisten; in een andere kamer hangen C. Eyck, Ausingh en Chabot naast elkaar alsof er geen onderlinge verschillen zouden bestaan.

Museum?

Een groot herenhuis aan de Maliebaan, honderden geparkeerde auto's, geen mens, geen kip op straat, geen hoge verwachtingen. Een slecht verlichte trap leidt naar de eerste verdieping. Toegang 20 cent; voorwaar geen hoge prijs voor de tijd van het jaar. Een catalogus kan er dan ook nog wel af. Het „museum“ bestaat uit ongeveer twaalf kamers, die stuk voor stuk te klein zijn om als tentoonstellings-

ruimte dienst te doen. Verbindingen tussen de kamers onderling bestaan er niet; steeds door dezelfde deuropening terug, alsof je verstoppte aan het spelen bent. Fatsoenlijke zitplaatsen kon ik niet ontdekken. Waarom heeft men juist dit huis in deze stad de uithoek van Utrecht tot museum gebouwd? Een gebouw in het centrum van de stad zou daarvoor toch veel passender zijn geweest!

Natürlich bestaat er een mogelijkheid om uit de malaise te komen, al zal dat in Utrecht een hebehoel voeten in de aarde hebben. Van Soereis, Brouwers en produkten van andere kunstenaars, a.e. hebben mij nooit erg kunnen bekoren, maar zij behoren beslist tot de voornaamste vertegenwoordigers van de naoorlogse generatie. Dik Ket komt van hen nog het beste uit de verf; Ferrhout daarentegen is onverstaanbaar. Sluyters, hier een licht in de duisternis, vormt het dessert van de rondgang door de kijkhokjes. De schilderijen aan de wanden van het overloopte vormen het besluit van een teleurstelling. Ook een Van Bohemen en een Appel voor de dorst doen de onaanname smaak niet verdwijnen.

Oplossing

Natürlich bestaat er een mogelijkheid om uit de malaise te komen, al zal dat in Utrecht een hebehoel voeten in de aarde hebben. Van Soereis, Brouwers en produkten van andere kunstenaars, a.e. hebben mij nooit erg kunnen bekoren, maar zij behoren beslist tot de voornaamste vertegenwoordigers van de naoorlogse generatie. Dik Ket komt van hen nog het beste uit de verf; Ferrhout daarentegen is onverstaanbaar. Sluyters, hier een licht in de duisternis, vormt het dessert van de rondgang door de kijkhokjes. De schilderijen aan de wanden van het overloopte vormen het besluit van een teleurstelling. Ook een Van Bohemen en een Appel voor de dorst doen de onaanname smaak niet verdwijnen.

Het Fentener van Vlissingen-huis

dere reeds lang geleden overleden grootmeesters mogen een aquarel van Lucebert, een ets van Veldhoen of Denker, en een schilderij van Westerkamp kosten minder geld, dan die ene oude meester. Waarvoor zouden het Stedelijk en het Van Abbemuseum anders groot geworden zijn, dan door een vooruitstrevend aankoopbeleid van de directies?

Uiteraard loopt men bij de aanschaf van eigentijdse kunst het risico, dat de kwaliteit van het gekochte werk na verloop van tijd niet meer aan de gestelde eisen voldoet; maar wie groot wil worden zal dikwijls zijn hoofd stoten. Tenslotte hebben de bevoegde meesters hun doel bereikt: zij staan in het middelpunt van de belangstelling. Het stadsbeeld is onder hen niet meer volledig. Zouden veel Utrechters weten waar het zich het Van Vlietmuseum zich bevindt? Waarschijnlijk niet.

Begravenis

Het Utrechtse kunstleven hobbelt achter de feiten aan. Een verdieping in de Nieuwflat, waar ik onlangs een goede tentoonstelling van drie Haagse nieuw-figuratieven zag, is bij lange na niet voldoende de leemte op te vullen; en de kamers die jonge kunstenaars krijgen bij het runische genootschap Kunststeden zijn te klein om op te noemen.

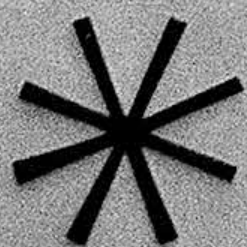
Laat Utrecht maar voortgaan op de oude voet. Voorzichtigheid is de moeder van de porseleinkunst; heilige huisjes mogen in dit vanouds calvinistische balwerk niet omver getrupt worden; een gekwetste ziel komt snel in opstand tegen al die onzin van tegenwoordig; vroeger was alles toch veel beter enz. enz. Zo zal de moderne kunst in Utrecht een waardige dood sterven.

De eer om 't roer dan om te gooien is aan de erfganamen van het armoedige hoope moderne kunst en haar bazen uit Utrecht. Succes omme.

J. B. KLASTER

onder redactie van
Gert J. van der Breggen
met bijdragen van
Jan Bart Klaster, Kees Brants

REDACTIE:
Gert J. van der Breggen
Kees L. K. Brants
Jan Bart Klaster
Tia M. Lückers
Addy A. de Visser
ILLUSTRATIES:
Willem Hogenboom
Gert J. van der Breggen
GRRROM 2-7 februari 1967

GRRROM dankt het Utrechtsch Nieuwsblad en de N.V. Clichédrukfabriek „Utrecht“ Bonmets en van Snelen voor hun sympathieke en onbaatzuchtige medewerking bij de verziening van dit blad!

THE GREEN LANTERN, DICK TRACY, BLUE BOLT, ROY THE SUPERBOY, SUB MARINER, THE ANGEL, THE WEB, THE SPECTRE, THE CLAW, SWANMAN, THE FACE, SKY CHIEF, THE COMET, THE HANGMAN, THE RAY, THE LONE RANGER, TONTO, CAPTAIN AMERICA, THE HUMAN TORCH, THE SHADOW, BRUCE NELSON, THE GREEN HORNET, THE SHIELD, TERRY AND THE PIKATES, FLASH GORDON, PRINCE VALIANT, BRUCE LARRY STEELE, THE SPIRIT, BART REGAN, JUNGLE JIM, MIDNIGHT.

BATMAN

COSMO, PHANTOM OF DISGUISE, SPY, SPEED SAUNDERS, STEEL STERLING, MR. JUSTICE, UNCLE SAM, THE DOLL MAN, PLASTIC MAN, MR. MYSTIC, THE WHITE STREAK, CAPTAIN MARVEL, SHEENA QUEEN OF THE JUNGLE, WONDER WOMAN, HAWK OF THE SEAS, MUSS'EM UP DONOVAN, BLACK HAWK, CAPTAIN EASY, THE BLACK CONDOR, STUUD LONIGAN, THE GREEN ARROW, THE HAWKMAN, THE FLASH, THE SANDMAN, JOE ZINKS, SUPERMAN, THE PHANTOM, DR. OCCULT, BUCKY, TORRO.

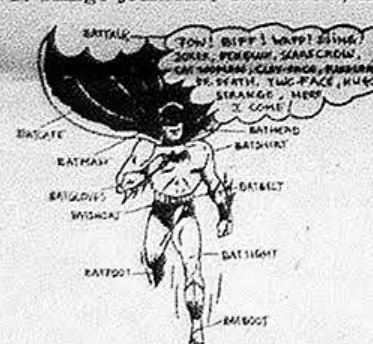
Voor stripverliefd Amerika (zo ongeveer de gehele Verenigde Staten) was 1939 een bewogen jaar. Toen brak een geheel nieuw tijdperk aan. Toen vond een revolutie plaats. In Europese oren klinkt het nogal overdreven om van een revolutie te spreken, maar voor de aan Comic Books verslaafde Amerikanen was het bepaald zo'n sensationele gebeurtenis. Met de komst van Superman werd een einde gemaakt aan een gevestigde orde.

De superheld deed zijn intrede en hij viel zo in de smaak dat de meeste oude helden van het toneel verdwenen. De detectives, zeevaarders, cowboys, spionnen, zij moesten het onderspit delven. De klant had voor de creatie van Jerry Siegel en Joe Shuster gekozen en de koning konde geen genade.

Zoals ieder succesvol verschijnsel had ook Superman een eindeloze stroom imitaties tot gevolg. Er zat goed bloed in de superhelden van The Flash, The Green Lantern, Captain Marvel, Sub Mariner en nog een hele reeks andere illustere heren volgden Superman's goede voorbeeld. Zij verzekerden zich van een plaats op de markt, maar het succes van Superman evenaarden ze geen van allen. Superman bleef onbetwist de populairste figuur.

Tot tekenaar Bob Kane 'n held creëerde die meer was dan een imitatie. In 1940 verscheen Batman en zijn succes overtrof dat van Superman volledig.

Batman vertoonde veel gelijkenis met oudere stripfiguren als The Green Hornet en de bekende Zorro. De methamorfose man-Batman behoort tot de school van de Scarlet Pimpernel. De rijke nietsnut die een maskertje opzet en zich op de misdaad stort, Batman had daarmee een stamboom en dat maakte hem tot een unieke figuur. Stak achter Superman de sullige journalist Clark Kent, Bat-

man's alter ego was de rijke jongeling Bruce Wayne.

Maar Batman verschilde om nog andere redenen van Superman en de overige helden. School Superman's grote kracht in zijn herkomst, de planeet Krypton; Bruce Wayne bleef ook onder zijn Batscape een gewoon mens. Superman deed alles met zijn spierballen; Batman beriep zich op de techniek en gebruikte zijn verstand.

Batman was ook beter. Zijn avonturen zaten goed in elkaar en hij werd veel beter getekend. Een voorbeeld van de uitstekende plot: Toen Bruce Wayne nog een kleine jongen was, werden zijn ouders door een stel bandieten vermoord. Vanaf die dag haatte hij al wat misdaad bedreef en zijn latere strijd tegen het onrecht kwam voort uit diepe wraakgevoelens.

Ook de geboorte van Batman verzoon Kane op verantwoorde wijze: Bruce Wayne zit op een avond voor een open raam na te denken.

"Criminals are a superstitious cowardly lot. So my disguise must be able to strike terror into their hearts. I must be a creature of the night, Black... terrible... A... a..."

Op dat moment vliegt er een grote vleermuis door het open raam naar binnen.

"A bat! That's it! It's an omen... I shall become a BAT!"

"And thus is born this weird figure of the dark... The avenger of evil. THE BATMAN!"

Batman was eigenlijk geen echte superheld. Daar was hij te zwak voor. Superman gebruikte de aanval als wapen en was onoverwinnelijk. Batman ging uit van de verdediging. Hij incasserde een klap en plaatste pas dan een tegenstoot. Hij kreeg dan ook regelmatig slaag. Superman vertoonde zelden meer dan een schram; Batman bloedde, gewondde hoevelheden zelfs. Batman had maar een onkwetsbaar lichaamsdeel: zijn schedel kon doorlopend worden gekraakt zonder zelfs maar een buigje te vertonen.

Kortom, in tegenstelling tot de echte superhelden was Batman felbaat. En juist dat maakte hem zo interessant en verzekerde hem van zoveel succes. Want niets is zo vermoedelijk als een heerschappij dat voortdurend superieur is. Wie halsbrekende toeren verricht en steeds maar het gevaar tart, moet eens een smak maken. Hij mag gerust meteen weer opstaan.

maar hielden die nooit de horizontale houding aannemen worden op den duur stomvervelend.

Beter dan wie ook leende Batman zich daardoor voor vertoning en, later voor een entree op het televisiescherm. Bovendien stelde Batman op de voor Amerikanen zo aantrek-

kelijke combinatie: filantropische miljonair die tevens wreker van het onrecht en kampioen der verdrukten is. Avonturen vol spanning en humor van zo'n prachtig mens kunnen niet anders dan enorm populair worden.

G. J. VAN DE BREGGEN.

Wel en Weet van de HITPEREET

Popmuziek is zoiets als populaire muziek. Echter: Betsie en Jo („Het Komkommertje”, Ojce-label) zijn wel populair, met name in het zuiden, maar behoren niet tot de popmuziek (van nu af, voor het gemak, aan te duiden als pop). In de eerste plaats omdat hun muziek daar niet in past, maar vooral omdat ze de landelijke hitparade niet halen. Wat ze in Amerika doen is eigenlijk wel zo overzichtelijk, daar noemen ze alles wat de hitlijsten haalt rock and roll; daar zijn dan ook de popindustrie en -cultuur al zo lang op gang en op zo grote schaal, dat ze zich over niks meer verbazen. Probeer het men onderscheid te maken (wat ik nu ga doen), dan dient men wel te bedenken (wat ik dus ook zal doen), dat er voortdurend platen worden gemaakt die buiten de tot dan algemeen bekende stijlen vallen.

De meeste platen die verschijnen zijn gericht op 2 richtingen. Ten eerste de straight-singing en -singing doolende yankees als Bing en Frank, weinig opvallende, verpopulairde swing. De tweede groep is van meer recente oorsprong: het omgekeerde, ritmische negervolk van zeg Chuck Berry en de vroege Ray Charles, een mengsel van blues, rhythm & blues, country & western en soul. In de tijd van ongeveer voor 1955 was dit — zeker in Nederland, waar grammofoon en l.u. volkomen luxe-artikelen waren — een tamelijk onbegrijpelijk gebied. Onder deze wonderlijke omstandigheden was het behelven geboden, met Skyman en zonder ether-phenomen. Rond '55, '56 brachten o.m. Elvis (the King) Presley, Bill Haley en Little Richard de zaak aan het roken en vollen, waar leunend op de geproponceerde neger-beat. Goed, dat ging een tijd lekker, er werd hier en daar flink wat afgebroken en flanegevalen, dus er leek geen vallei aan de lucht. Helas: Presley ging, na sterk gestart te zijn met suggestieve bakkevueringen (Elvis the Pelvis) en vrolijke blik, de wat genotgerichte kant op, jende de army (wat ook hem vrolijkprekend geen goed deed) en schoot met zijn luiscladders tegelijk zijn image weg; Richard ging plotseling religieuze fratsen maken en Bill, m.a. altijd al de zwakke broeder van dit geducht drietel, bleek toch wat dik en oud en verdween.

Een jarenlange konkommertijd brak aan, waarin de hitlijsten overstromd werden door sentimentele glimkliekdeunen en wezenloze high-schoolversies van allerlei sportieve baseball-kids die meestal Bobby heetten. Een enkele keer hoorde je nog eens een verdienstelijk krijsende girlgroup, of een stevige swinger van de onlangs teruggekeerde Bobby (1) Darin; hier werden we doodgegooid met Cliff Richard, Tommy Steele en Helen Shapiro. De jazz beleefde een voor zijn doen gouden tijd met Lionel Hampton, Gerry Mulligan en Art Blakey, om erels wat te noemen; ook was er — vooral op schoolavonden — een onuitbreidbare disklandrevival. Vrijen zochten zelfs hun heil bij Franse chansons of, nog gekker, bij Peter und Connie. Tja, En toen kwamen de Beatles. De rest is, zoals wel meer met eigen tijdse geschiedenis het geval is, volstrekt onoverzichtelijk, maar laten we 's een slag slaan, anders komen we 'r nooit. Uit die richting van de Voice en trawanten stammen (en ook dit is slechts naar mijn bescheiden mening (Tom Jones, P. J. Proby, Walker Bros, Johnny Rivers en de old-timers als de late Jim Reeves. Bij de tweede groep sluiten aan: Spencer Davis Group (wiens zanger Stevie Winwood over een verbaasd negroid stengeluid beschikt), de (New) Animals en in de States: Paul Revere and the Raiders, Mitch Ryder and the Detroit Wheels, en de real brown sound van Otis Redding, James Brown, Wilson Pickett, Lee Dorsey en de Tamla-Motown organisatie. Beatles, Rolling Stones, Who, Kinks en Manfred Mann hadden aanvankelijk vooral hiernee te maken, alvorens een geheel eigen stijl te ontwikkelen.

Een ding wordt echter duidelijk: pop is toch heus (weer) een Ameri-

kanse aangelegenheid, dat praat geen sterveling me uit m'n hoofd. Zelfs die kinderlijke hillbilly droeg bij aan de folkmusic en leverde daarmee Bob Dylan op, die (naar later bleek ongewild) de stoet gaf tot de inmiddels gelukkig alweer ter ziele gegane protestongbeweging, en ook nog aan de geestverruimende wieg stond van de psychedelische sound (waarover New week meermalen uitgebreid heeft gerapporteerd, zo is het ook weer) en de freak-out (Mothers of Invention, Love, Move, maar ook: Byrds, Beatles, Stones) om zich vervolgens, naar goede Amerikaanse gewoonte, met hoge snelheid op non-aktief te schakelen. Amerika kwam met fraai geproduceerde platen van o.m. de 'bratons' Phil Spector, Beach Boy Brian Wilson en Sonny Bono (die van Cher, ja), die meer aansloten op de eerste groep. Tenslotte is er dan nog een aantal formaties dat teruggrijpt op de 20-er jaren en soortgelijke ongebruikelijkheden: Kinks, Lovin' Spoonful en (in het extreme en dus een sensatie in de US) de New Vaudeville Band.

Het heeft er de schijn van dat de Beatles, Stones en Bob Dylan het langzamerhand wel geloven en dat hun plaatsen worden ingenomen door de Monkees, Tamla Motown en Donovan, en het is in ieder geval bij de Monkees nog maar de vraag of dat nou wel zoon vooruitgang is. Zo niet, dan komt er wel weer iets nieuws, moet je maar denken, of er komt iets ouds terug (in bladen als HW en het naar Nederlandse maatstaven behoorlijk informatieve Klink wordt in de lezersrubriek veel ophel ge maakt over Little Richard, Jerry Lee Lewis en de Everley Bros, hoewel het me toch hartstikke sterk lijkt dat die het weer gaan maken). En anders hebben we altijd de King nog, hoevel die er toch niet veel nieuwe fans meer bij zal krijgen, vermoed ik.

In Amerika zeggen ze immers zo buitengewoon treffend: Vertrouw niemand van boven de dertig.

Casper van den Berg, (The Nashville Cat.)

Foto: Piet van Leeuwen.

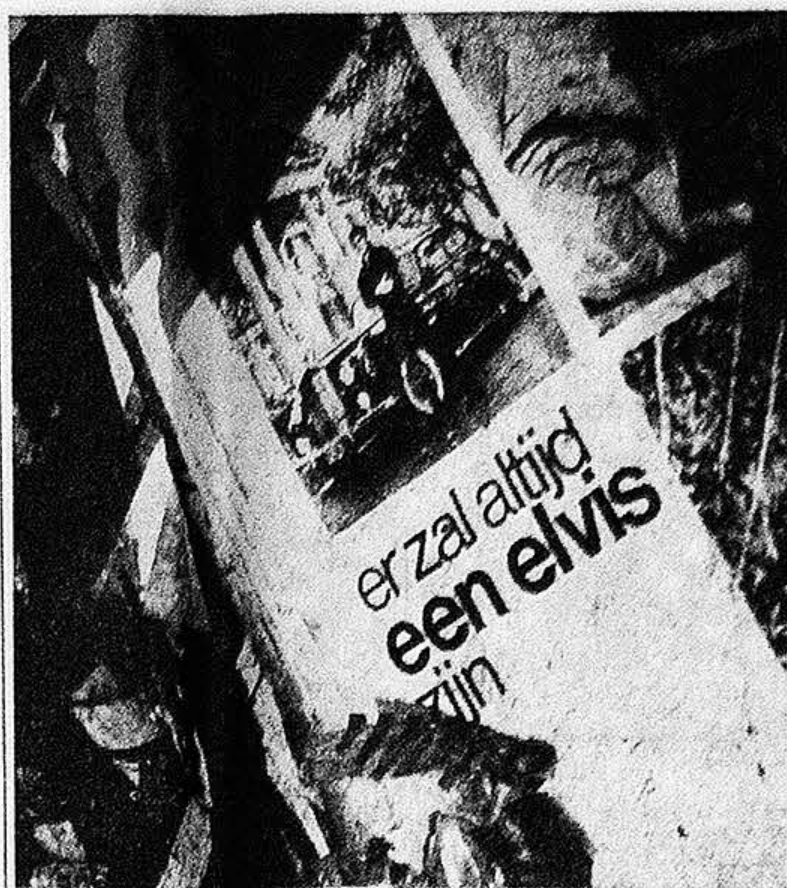

Foto: Piet van Leeuwen.

Nu de wolken de vogels de bomen het gras het water de aarde en de moeder mijn vrouw is nu pas kan ik — zij het na dagen van aarzeling — en onverantwoord maslurberen — je mijn liefde bekennen zie ik in dat niet de a-bom bacterie noch megalon of ook wel waterstof o.d. ons en mijn of ook wel jouw en ons made in Japan geluk kunnen bedreigen.

Dat nu negers wil zijn geworden en kinderen impotent kaal en mummelen op rusteloze bankjes houden van whistspel en knisperend fluiten niemand in feite bestaat een algehele evacuatie van vlees en bloed opgebouwd door gebrekkig rubber en dat slechts door de meeste van die twee wij tweeën bestaan het leven in eeuwigheid beziften bedenik ik terwijl mijn hand niet weet wat ik schrijft en mijn hersens nu al weer aan uitsluitend erotische zaken denken als ook dat denken kan zijn

Toch zou men meer stuntwerk enzomeer direkter aan moeten wenden om zeer kleine-joung mensruatieloze meisjes het edele handwerk-het werk van nijvere arbeid tot louter genoegen en nut van het algemeen te leren-de hoge zij is weg alleen het koudom zou nog passend zijn maar ook dat past niet en zou tenminste een zeer pijnlijke dracht kunnen zijn zij het gebrek volgens sommige tjesgessie handleidingen dus herbeginnen we

Al zou hemelen aarde en vis mens zijn toch blijft alles als vermeld tot aan de dag in goud en simbalen en engelen die blend door en van onder lussen en in god ons halen en naar de Ewige Kroeg brengen begeleid door tweeloten maar nauwelijks te beluisteren dubbelfluiten dag schal ten mine pak me dan ik sta achter zijn levensboom en verwissel sluiverij met mezelf met als inzel een bonk roseyplayboylvlees-hoe het ook zij

WILLEM HOGENDOORN

IN DE DUIVEL ZIJN BROEK

De wereld een flopstandje

Nou daar zitten we dan. Eerste klas jongen, in een eigen celletje. Mijn God wat een rot troep. Wat een overgehaalde rot troep. Alles kaal. Kaal, hard en vierkant. Geen post aan de muur. Niks, geenszins een prent van de koningin. Nou ja, daar heb je ook niks aan. Die zal me niet in verzekering brengen, al zullen ze het wel niet geloven.

Wat een verdornde keizerzoo hier. Ik voel de angst nog in mijn benen. Ze trillen, kan ze gewoon niet stilhouden.

Langzaam is het uit mijn buik naar mijn benen gezakt. Ik stond te rillen in mijn broek.

Toen de officier met het en duivel naar me begon te groeten, had ik het niet meer. En toen de rechter nog, en Sofie nog effe als getuige. Maar ze hebben er geen zak van begrepen. Geen van allen.

Ach, misschien heeft ze gelijk Sofie. „Als je wat misdaan hebt, moet je worden gestraft,” zegt ze. „Anders helpt het niet hè, dan doe je het straks weer. En dan is het uit, dan moet ik je niet meer,” zegt ze. „Maar ik weet zeker dat je berouw zult voelen, dat weet ik.”

Ik weet best dat ik fout ben gedaan. Maar kan ik het helpen? Ik heb mijn schuld, al die sex, al die meisjes op straat.

Ik heb nog pijn in mijn kop ook. Heb ik in geen jaren gehad; komt natuurlijk van al die trammelant.

Bang ben ik niet meer, geloof ik maar alle jesus wat een pestoos is het hier. Kan je zien dat de televisie de boel eh de boel toevallig ook nog eens een keer belazerd. Ha, ha, kan nog lachen ook. Zal wel galgenhumor wezen.

Je moet nadenken over wat je hebt gedaan, zegt Sofie. Spijt is niet genoeg. Je moet berouw voelen. Je geweten moet je zeggen, dat doe ik nooit meer.

Maar ze kan makkelijk praten. Sofie. Die heeft geen sexgevoel. Een goeie meid, keurig, echte dame hè, om te zien. Maak je overal een goeie beurt mee. Maar geen temperament, niks.

Als we getrouwd zijn, is het altijd. Verloofden doen zoiets niet. Verdoemd, als ik me over haar heen buig, om de asbak te pakken of zo, zij gelijk: Willem... Nou dan denk je wel eens: meid ik wou dat jij je eens lekker in je kont liet knijpen.

Afin, 't is nu gelukt ook. Maar het was te laat toen ik het merkte. Ik zal wel dood gaan van ellende hier.

Nee dan op de televisie. Opening van een openpaviljoen hier. Eerste steenlegging van een overbruggingsoord daar. Hilton is er niks bij. En het zijn niet eens de eerste de beste die ze daar stoppen. Dat zijn echte boeven, zei Sofie nog. Die zijn een gevaar voor de maatschappij.

Maar die zitten lekker op de Tweede, kunnen ze bijlatten, elkaar grommen vertellen.

Die bewaker was wel aardig, dat was een mens, geloof ik. Sprak gewoon normaal.

Natuurlijk ik heb mijn fouten, dat weet ik best. Van kinds af, zolang ik me kan herinneren.

Onschuldige kinderen, zeggen ze altijd. Als er kinderen dood gaan, door de oorlog, Vietnam en zo, en nekte. Kinderen kunnen wrede zijn, zeggen ze, maar ze zijn onschuldig. Maar kinderen zijn niet onschuldig. Het zit er in hè, bij iedereen. En bij sommigen komt het eruit, door onverschuldigd, of zo. Kinderen zijn onschuldig, maar volwassenen ook, onschuldig en schuldig, het maakt niets uit. Sofie heeft gelijk: ik ben fout. Wat kan ik er aan doen? Als ik gelijk naar huis ging, zonder geintjes. Ik wilde het. Fout was ik toch.

VOOR DE VROUW

Overal zie je het. Alles is sex. Kijk op straat, op kantoor, overal omzien, in de krant, tijdschriften. Neem die opmerkingen tegen de typistes, de koffiemeisjes, allemaal sex. 't Is gewoon. Het ruikt er naar, het ruikt er gewoon naar, gewoon sex.

Als je je handen heb gewassen en de waterdruppels heb afgeschud, ruiken ze maar rozen. Is Belazerdheid die rozengeur, als je ze hebt afgedroogd, je handen, ruiken ze weer gewoon, gewoon naar sex. 't Zit in de handdoeken, in de lucht.

Moet je bij Sofie niet mee aanstellen hoor, kan je gelijk naar huis, de kou in, de lussen in, de paden op, ha ha.

Sommigen redden het als ze niet willen. Nou dat respecteer ik. Je probeert nog even, want je moet door het fatsoen heen. Als je door het fatsoen heen bent, is het ook. Dan is het geboord. Bij hun ook. Dat is helemaal niet gek, dan ben je niet fout, geloof ik. Als je maar niet denkt: fatsoen. Fatsoen dat is de schuld. Ze voelen sex, maar ze denken fatsoen, mijn fatsoen. Het fatsoen, jesus, lal-bekak.

Maar soms komt je er doorheen, door het fatsoen. Dat is fijn, je weet het: dat is goed, dat is onschuldig. Fatsoen is schuld. Anderen worden verschraktelijk boos. Ze gillen, rozen en terreer, en als ze de kans krijgen, slaan ze.

Stil, zeg ik, stil. Ik heb me verget, loop door, trut.

Schoft, roepen ze, schoft, versrek, viese viese versrek.

De kinderen. Seizoen zijn ze, hevelen van het fatsoen. Ze zullen nooit gehokig zijn, met zo min als Sofie. De lichte beet bij hun. Fatsoen, verdoemd, dat is wachten op je dood in een harnas.

Bij Sofie heeft het ook nog, al ze getrouwd zijn. Maar dat kan nog lang duren.

Ik moet hogerop, begrijp je. Bient een goeie baan op ze. Mijn God, ik lach me dood, als ik het niet meer kan. Het spijt me heel, Sofie. Ik ben uitgedroogd, verdorrend, het is de cel en naast je op de rampen, het is jammere van al dat wachtere, maar ik heb niks meer. Doe je welken pylama maar weer aan.

Wat een troep is het hier. Ophenging. Moele omgeving om berouw te voelen. Nou, hier worden geen engelen geboren.

Ze hadden Sofie met de neus op de werkelijkheid moeten drukken. Het haar mees op mijn in spakend geknoeven sex. Maar niks door, dat is niet fatsoenlijk.

U begrijpt toch wel dat het verkeerd is wat u heeft gedaan, dat u zich schandelijk heeft misdragen, zegt de rechter. En wat een verdorpe u uw verhoorde heeft aangehaald, na de verdorpe hultvrou. Als u die niet had, U mag wel bij zijn, dat ze het niet probeert wil met u. Daarvoor mag u wel heel blij zijn. Ze wil u helpen, zegt die rechter allemaal, maar bij zijn niet toe.

En Sofie maar groeien, ik verhoel het in mijn rug. De trouw is onschuldiger, die het allemaal heeft gedaan voor mij, voor mijn verlossing van die boos, boos sex.

De schadevergoeding voor haar lippen is nu niet ik ook nog denken. Heeft u de stem van uw verhoorde niet herkend, hoor ze gelijk, voor de rechter nog.

Nou, zeg ik. Maar ik dacht nog al wel Sofie ook konnet gelien.

ALAN SNOY

